

กลยุทธ์ของสิงคโปร์ในการรับมือกับวิกฤตสภาพภูมิอากาศและผลผลิตข้าวของโลกที่ลดลง

(Illustration: Rofio Estrada)

ประเทศผู้ผลิตข้าวต่างประสบปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงปริมาณผลผลิต สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ประเทศไทย ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศส่งออกข้าวรายใหญ่ให้กับสิงคโปร์ เผชิญปัญหาภัยแล้งรุนแรงและฝนตกชุก ซึ่งส่งผลต่อปริมาณผลผลิตข้าวที่ลดลง โดยการส่งออกข้าวของไทยลดลง 32% เมื่อเทียบกับปี 2561 ที่ประเทศไทยส่งออก 11.2 ล้านตัน มาเป็นจำนวน 7.6 ล้านตัน ในปี 2562 และลดลง

ต่ำกว่าเดิมในปี 2563 ประเทศไทยส่งออกข้าวไปต่างประเทศเพียง 5.7 ล้านตัน อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การส่งออกข้าวของไทยดีขึ้นเล็กน้อยในปลายปี 2564 โดยมีการส่งออกข้าวประมาณ 6.1 ล้านตัน โดยมีแรงสนับสนุนจากปริมาณน้ำฝนที่อุดมสมบูรณ์ ผลผลิตพืชผลสูงขึ้น และค่าเงินบาทที่อ่อนค่าลงต่างช่วยกระตุ้นภาคการส่งออกของไทยในไตรมาสที่ 4 ในปี 2564

สิงคโปร์ในฐานะที่เป็นประเทศพึ่งพาการนำเข้าอาหารเป็นหลัก ยังคงเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร โดยการกระจายความหลากหลายของประเทศนำเข้า และการเก็บตุนในคลังสินค้า (Stockpiling) ในประเด็นนี้ กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรมสิงคโปร์ (Ministry of Trade and Industry : MTI) ได้แสดงความคิดเห็นต่อเหตุการณ์ดังกล่าวว่า ในขณะที่ไทยเป็นแหล่งนำเข้าข้าวหลักของสิงคโปร์ แต่สิงคโปร์ก็มีการนำเข้าข้าวจากประเทศอื่นๆ เช่น จากเวียดนาม และอินเดีย นอกจากนี้ รัฐบาลสิงคโปร์จะยังคงใช้กลยุทธ์แบบหลากหลายแนวทาง (Multi-Pronged Strategy) โดยมุ่งเน้นความหลากหลายในการนำเข้า และการเก็บตุนในคลังสินค้า เพื่อลดผลกระทบจากการหยุดชะงักของประเทศผู้ส่งออกต่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด อีกทั้ง กลยุทธ์ดังกล่าวช่วยสิงคโปร์ลดความเสี่ยงต่อราคาตลาดที่ผันผวน

Manas Takfaeng has found rice farming difficult in recent years. (Photo: CNA/Jack Board)

โฆษกซูเปอร์มาร์เก็ต Sheng Siong กล่าวว่า การส่งออกข้าวจากประเทศไทยมีเสถียรภาพมาก แต่เนื่องจากสภาพอากาศ เช่น น้ำท่วมที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตนาข้าว ค่าขนส่งและค่าน้ำมันที่ปรับสูงขึ้น ส่งผลให้มีการปรับราคาข้าวไทยในช่วงปลายปี 2564 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรับมือปริมาณผลผลิตที่เปลี่ยนไป Sheng Siong จะเพิ่มปริมาณสินค้าคงคลังและทำการสั่งซื้อล่วงหน้าเพื่อลดความผันผวนของราคา

โฆษกซูเปอร์มาร์เก็ต FairPrice กล่าวว่า การส่งออกข้าวไทยและราคาข้าวไทยยังคงทรงตัวในปีที่ผ่านมา โดยบริษัททำการสั่งซื้อข้าวล่วงหน้า และมีการเก็บตุนในคลังสินค้าที่มีมูลค่ามากกว่าสามเดือน ในขณะเดียวกัน บริษัทยังหาแหล่งผลิตข้าวที่หลากหลายมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นจาก ออสเตรเลีย เวียดนาม อินเดีย ปากีสถาน ญี่ปุ่น และกัมพูชา

บริษัท DFI Retail Group ซึ่งดำเนินซูเปอร์มาร์เก็ต Giant และ Cold Storage ได้กล่าวเช่นกันว่า การกระจายประเทศผู้นำเข้าช่วยให้บริษัทรักษาอุปทานข้าวได้ดี ในส่วนของบริษัท Hanwell Holdings ผู้จำหน่ายร่ม (Royal Umbrella) ในสิงคโปร์ กล่าวว่า ปริมาณการนำเข้าข้าวจากไทยนั้นยังคงที่ แต่ค่าขนส่งยังคงมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ แต่ทางบริษัทยังคงทำงานใกล้ชิดกับบริษัทคู่ค้าเพื่อจัดการบริหารต้นทุนรวม

File photo of a person washing rice. (Photo: iStock)

ศาสตราจารย์ Paul Teng ผู้ช่วยอาวุโสด้านความมั่นคงด้านอาหารแห่ง S Rajaratnam School of International Studies ตั้งข้อสังเกตว่า ประเทศไทยเป็นหนึ่งในสามประเทศที่เป็นแหล่งนำเข้าข้าวรายใหญ่ของสิงคโปร์ แต่หากผลผลิตข้าวในประเทศไทยลดลง จากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การนำเข้าจากประเทศอื่นๆ ยังไม่เพียงพอที่จะชดเชยการขาดแคลนดังกล่าวได้ ถึงแม้ว่า ข้าวหอมที่ปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

สามารถปลูกได้ในกัมพูชา แต่โดยปกติ ผู้นำเข้าสิงคโปร์จะนำเข้าทั้งข้าวหอมและข้าวขาวด้วยกัน ทั้งจากประเทศไทย เวียดนาม และอินเดีย ศาสตราจารย์ Teng กล่าวต่อว่า การที่ประเทศผู้ส่งออกข้าวลดปริมาณการส่งออกข้าวมายังสิงคโปร์เป็นไปได้ยาก เพราะสิงคโปร์เป็นประเทศผู้นำเข้าข้าวขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม ปริมาณการส่งออกข้าวทั่วโลกอาจได้รับผลกระทบ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศพร้อมกัน เช่น มรสุมที่ยาวนาน ภัยแล้ง หรือปริมาณน้ำฝนมากเกินไป โดยเฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงของเวียดนาม ซึ่งถือว่าเป็น ชามข้าวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หากมีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และระดับน้ำทะเลสูงขึ้น อาจทำให้น้ำท่วมทุ่งนา และผลผลิตข้าวอาจลดลงได้

อย่างไรก็ดี ผลผลิตข้าวของประเทศส่งออกเป็นเรื่องที่อยู่เหนือการควบคุมของสิงคโปร์ ดังนั้น นอกจากการกระจายแหล่งนำเข้าที่หลากหลายแล้ว สิงคโปร์ยังสนับสนุนการวิจัยทั้งในและนอกประเทศ ในการผลิตสายพันธุ์ข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ (Climate-Smart Varieties) เพราะหากมีปริมาณการผลิตของโลกมากขึ้น สิงคโปร์จะมีปริมาณการนำเข้าได้มากขึ้น โดยสิงคโปร์ทำงานร่วมกับประเทศที่มีศักยภาพในการส่งออกแต่ขาดเทคโนโลยีและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น เช่น เมียนมา เป็นต้น ดังจะเห็นได้จาก บริษัท Golden Sunland ที่ช่วยเกษตรกรเมียนมาผลิตข้าวได้มากขึ้น และบางส่วนสามารถส่งออกมายังสิงคโปร์ได้ ในขณะที่ประเทศไทยและเวียดนามยังคงรักษปริมาณการส่งออกข้าวมายังสิงคโปร์เพื่อเป็นไปตามข้อตกลงร่วมกัน นอกจากนี้ สิงคโปร์อาจจะหารือร่วมงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับทั้งสองประเทศ เพื่อเพิ่มปริมาณคงคลังสินค้าในการส่งออก

ข้อมูลเพิ่มเติม/ความคิดเห็นของ สศค.

สิงคโปร์นำเข้าข้าวในปี 2564 คิดเป็นปริมาณทั้งหมด 381,676 ตัน โดยนำเข้าจากไทยเป็นอันดับ 3 โดยคิดเป็นปริมาณ 109,057 ตัน หรือ 28.57% แต่ในเชิงมูลค่าข้าวไทยเป็นอันดับ 1 โดยมีมูลค่าการนำเข้าถึง 93 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (2,323 ล้านบาท)¹ หรือ 36.46% จากมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด ถึงแม้ว่าในขณะที่ผลผลิตข้าวจากไทยจะลดลง รวมถึงการที่สิงคโปร์มีกลยุทธ์แบบหลากหลายแนวทางในการนำเข้าสินค้า แต่จากปริมาณการนำเข้าข้าวไทยของสิงคโปร์นั้น ประกอบกับปริมาณการส่งออกของไทยมายังสิงคโปร์นั้นยังมีเสถียรภาพมาก จึงเป็นการยากที่ประเทศอื่นที่จะทดแทนได้ในระยะเวลานี้

¹ 1 เหรียญสหรัฐ เท่ากับ 34.69 บาท

ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตข้าวไทย ซึ่งข้าวเป็นอาหารหลักของคนเอเชียและเป็นพืชเศรษฐกิจของไทยมาเป็นเวลานาน การพัฒนาปัจจัยที่จะช่วยในด้านการผลิต อย่างเช่น การชลประทาน เพื่อขยายพื้นที่การผลิต การพัฒนาทางเทคโนโลยี เช่น การปรับปรุงสายพันธุ์ข้าวให้ทนต่อสภาพอากาศ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้การผลิตข้าว ที่เป็นพืชส่งออกที่สำคัญของไทยให้เติบโตต่อไปได้ในระยะยาว ในขณะที่เดียวกัน สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์ ได้ทำกิจกรรมรณรงค์ประชาสัมพันธ์ข้าวไทยผ่านสื่อโซเชียลมีเดียอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ยังมีการทำรายการส่งเสริมการขายผ่านช่องทางออนไลน์และออฟไลน์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริโภคต่างประเทศได้รับรู้ถึงคุณภาพข้าวไทย และเป็นการเพิ่มมูลค่าและปริมาณการส่งออกข้าวไทยอีกด้วย

ปริมาณการนำเข้าข้าว (H.S.Code 1006) ของสิงคโปร์									
อันดับ	คู่ค้า	หน่วย	Primary Quantity			% ส่วนแบ่งทางการตลาด			ความแตกต่างระหว่างปี 63/64
			2562	2563	2564	2562	2563	2564	
	โลก	ตัน	322,519	396,417	381,676	100.00	100.00	100.00	-3.72
1	อินเดีย	ตัน	88,656	116,595	138,486	27.49	29.41	36.28	18.78
2	เวียดนาม	ตัน	94,141	94,917	111,376	29.19	23.94	29.18	17.34
3	ไทย	ตัน	96,758	126,749	109,057	30.00	31.97	28.57	-13.96
4	กัมพูชา	ตัน	8,038	10,706	5,680	2.49	2.70	1.49	-46.95
5	ญี่ปุ่น	ตัน	4,155	3,958	5,033	1.29	1.00	1.32	27.15

ที่มา: International Enterprise Singapore

มูลค่าการนำเข้าข้าว (H.S.Code 1006) ของสิงคโปร์									
อันดับ	คู่ค้า	ล้านเหรียญสหรัฐฯ			% ส่วนแบ่งทางการตลาด			ความแตกต่างระหว่างปี 63/64,	
		2562	2563	2564	2562	2563	2564		
	โลก	239	297	255	100.00	100.00	100.00	-14.08	
1	ไทย	101	128	93	42.42	43.03	36.46	-27.21	
2	อินเดีย	55	62	72	22.91	20.79	28.07	15.98	
3	เวียดนาม	51	54	66	21.40	18.09	26.01	23.50	
4	ญี่ปุ่น	8	8	10	3.30	2.67	3.84	23.70	
5	กัมพูชา	7	9	4	2.73	3.09	1.66	-53.66	

ที่มา: International Enterprise Singapore

ที่มา :

ChannelNewsAsia - <https://www.channelnewsasia.com/singapore/rice-and-climate-crisis-singapore-focusing-diversification-stockpiling-amid-changing-rice-yields-other-countries-2572826>

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงสิงคโปร์
พฤษภาคม 2565